

פרשת וישלח תשפו – קטונתי: למה יעקב מרגיש קטן בפני הסכנה?

1. **בראשית לב:** וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו: **ויירא יעקב מאד ויצר לו** ... ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם ... ה' האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: **קטנתי** מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות - **רש"י:** 'קטונתי' - נתמעטו זכויותי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהבטחתני נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשו.

פירוש מלא העומר: יעקב עלה מורא על ראשו שיש לעשו איזו קטרוג לקטרג עליו ... וזה הרמז: **'ויירא'** על כיבוד אם ואם שנאמר 'איש אמו ואביו **תיראו'** (ויעקב לא כיבד הוריו במשך 34 שנים שהיה רחוק מהבית), **'ויצר'** מרמז על איסור שתי אחיות, שנאמר 'ואישה על אחותה לא תיקח **לצורר'**.

כלי יקר: כל המפרשים יצאו ללקוט ולא מצאו טעם נכון למה זה ועל מה זה היה מתירא, אחר שהבטיחו הקב"ה פעמיים לשמרו, פעם ראשון במראה הסולם נאמר 'ושמרתך בכל אשר תלך' ופעם שני בהיותו בבית לבן נאמר שוב 'אל ארץ מולדתך ואהיה עמך'? ומה שפירשו שהיה ירא פן יגרום החטא, ימאן השכל לקבל דעת זה, כי זה שמונה ימים שנאמר לו בבית לבן 'שוב אל ארץ מולדתך' וכי יעלה על הדעת לומר שביני ביני נתקלקל וחטא חטאה גדולה שגרמה לו לבטל יעוד זה!?

רש"י: ויירא - שמא יהרג, ויצר לו - אם יהרוג הוא את אחרים. **פירושים שנלקטו בספר טללי אורות:** יעקב חשש שמא יהרוג את עשו ויאבד את זכות העבודה בבית המקדש, שכן כוהן שהרג נפש – אינו נושא כפיו. לכן קנה את הבכורה מעשו, שלא היה ראוי לעבודת הכהונה לאחר שהרג את נמרוד. עוד: יעקב חשש למות בעצמו לאחר הריגת שעשו, כמו שאמרה רבקה 'למה אשכל גם שניכם יום אחד'. באופן מחודש יותר: הגמרא בסוף הוריות קוראת לרבי מאיר בשם 'אחרים'. רבי מאיר היה גר אדומי מזרעו של עשו ולכן יעקב חשש להרוג את "אחרים" – את רבי מאיר שלא יבוא לעולם אם עשו יהרג.

2. **העמק דבר:** 'ויירא יעקב מאד' - נפל פחד בלבבו. 'ויצר לו' - מזה **שנפל פחד בלבבו הצר לו**, כי מזה הבין שרעה נגד פניו.

סוכה נבא, ורש"י: אביי שמע לאותו אדם שאמר לאותה אישה נקדים ונצא בבוקר לדרך. אמר אביי אלך אחריהם ואפריש אותם מאיסור. הלך אחריהם שלוש פרסאות וכאשר נפרדו (שהיו משתי עיירות והגיעו לפרשת דרכים ופירש זה לכאן וזה לכאן) שמע אותם אומרים הדרך רחוקה והצוותא שלנו נעימה (ונפרדו בטהרה). אמר אביי: אם שונאי (על עצמו אמר) היה נתקל בניסיון כזה לא היה עומד בו. נשען על בריח הדלת מחוץ לדלת ביתו והצטער (כאדם שמחשב ומצטער על פחיתות נפשו ביחס לשני האנשים הללו). עבר אותו זקן [אלהיו הנביא] ואמר: כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. **רוחו בקרבנו (האדמו"ר מטאלנא) קס:** למה נוגע לספר שאביי תלה עצמו על מנעול הדלת שנועל את הפתח? אלא משום שאביי הרגיש שהוא נותר בחוץ והדלת נעולה בפניו.

3. **בבא מציעא פה"א:** ר' זירא כי סליק לארעא דישראל, צם מאה תעניות כדי שתשתכח ממנו הגמרא הבבלי, כדי שלא תטרוד אותו – **רש"י:** אמוראין שבארץ ישראל לא היו בני מחלוקת ונוחין זה לזה ומיישבין את הטעמים בלא קושיות ופירוין.

התוועדיות הרבי מלובביץ' תשי"ט ח"ב/197: כלל ידוע הוא, ש'בין יש ליש - צריך להיות אין באמצע'. משל על זה, מגרעין הנזרע בארץ כדי שיצמח אילן נושא פירות, מאחר שהגרעין והאילן הם באין ערוך זה לזה, צריך להיות תחילה ריקבון הגרעין להיות בבחינת אין, ודווקא עי"ז מעורר את כח הצומח שבארץ. כמו"כ הוא בחי', שהתהוות האפרוח מהביצה הוא עי"י סרחון הביצה. וכמו"כ הוא באדם המדבר, שענינו הוא שכל, ורואים במוחש שבכדי שיומשך שכל חדש מכח המשכיל, צריך להיות תחילה ביטול מציאותו בכל חלקי השכל ... והוא עניין 'אישתומם כשעה חדא'.

דניאל ד, טז: אז דניאל אשר שמו [שהעניק לו המלך היה] בלשצר, **השתומם כשעה אחת ורעיוניו יבהילוהו**. עונה המלך ואומר: החלום ורעיוניו אל יבהילך.

ליקוטי שיחות כ/168: כותב הפנים יפות: בין גדלות ראשון וגדלות שני, צריך להיות קטנות שני. ולכן בין העליות שעולה יעקב מחוץ לארץ **לארץ ישראל**, הייתה אצלו הרגשת 'קטנתי'. לכן הוא מבקש להגיע להצילני נא, כי כאשר חווים קטנות – נדרשת שמירה גדולה.